

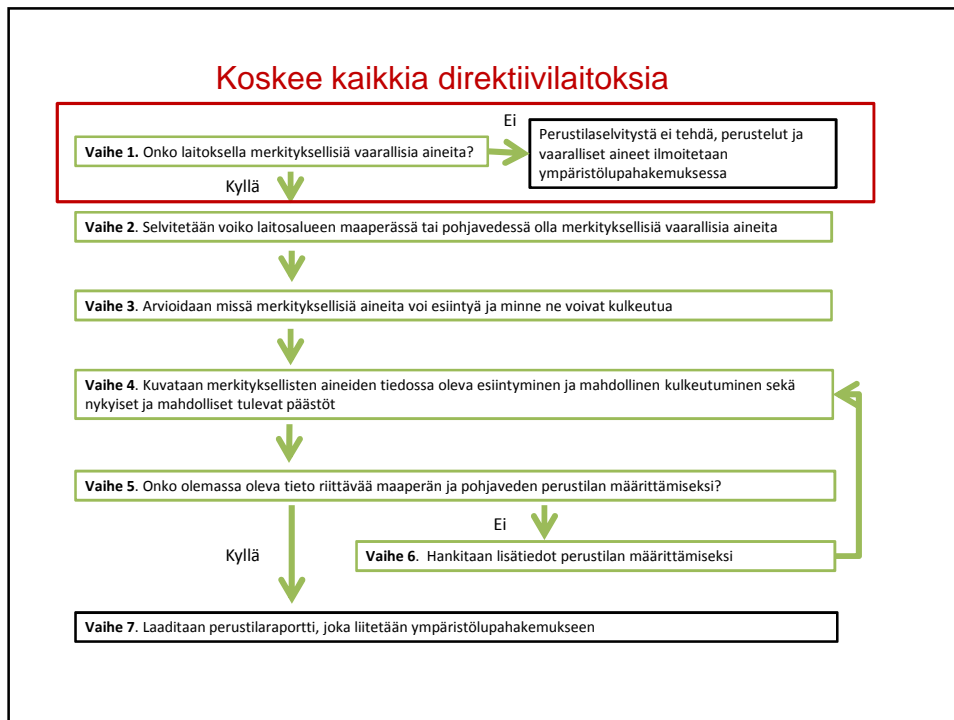
25.3.2015 Mutku-päivät

Ohje teollisuuspäästödirektiivin edellyttämää perustilaselvitystä varten

Ohjeen sisältö

- Johdanto
- Määritelmät
- Mikä on perustilaselvitys?
- Kenen pitää laatia perustilaselvitys?
- Milloin ja miten perustilaselvitys tulee tehdä?
- Perustilaselvityksen merkitys direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä
- Perustilaselvityksen yhteydessä mahdollisesti aiheutuvat välittömät toimenpiteet
- **Miten perustilaselvitys tehdään?**
- Liitteet
  - Direktiivilaitokset
  - Esimerkki perustilaraportin sisällöstä

1a: Vaarallisten aineiden tunnistaminen

- Kaikista laitosalueella **käytettävistä, varastoitavista, tuotettavista tai vapautuvista** vaarallisista aineista ja niiden fysikaalis- kemiallisista ominaisuuksista laaditaan luettelo
- Tietolähteet mm.:
  - Ympäristölupahakemuksen kemikaalitulukko (täydennettynä laitoksessa muodostuvilla aineilla);
  - Ympäristölupahakemuksen jäte- ja päästötiedot;
  - Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) myöntämä kemikaalilupa ja siihen liittyvä tarkastusmuistio;
  - Pelastusviranomaiselle tehtävä ilmoitus kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista;
  - Tietoja REACH-asetuksen mukaisesti rekisteröidyistä aineista; ja
  - Aineiden käyttöturvallisuustiedotteet.

1a: Vaarallisten aineiden tunnistaminen

- Kaupalliset nimet ja seokset: keskeiset kemialliset ainesosat, suhteelliset määrät
  - Esim. raskas polttoöljy
  - Esim. Novipur100: Ksyleeni 12,5 - 20 %, Butyyliasetaatti 5 - 10 %, 2-Metoksi-1-metyylietyyliasettaatti 1 - 5 %, Isobutyliasettaatti 1 - 5 %, Etyyliibentseeni 1 - 5 %, Polyamidi- ja rasvahappojohdannaisia < 0,5 %

March 28, 2015

5

1b: Em. aineiden mahdollisuus päästä maaperään tai pohjaveteen?

- Onko olemassa sellaisia tilanteita, joissa aineita joutuu tai voi joutua maaperään tai pohjaveteen siten, että ne voivat aiheuttaa niiden tilan merkittävää heikkenemistä?
  - Onnettomuudet ja vahingot
  - Ennalta tiedossa olevat päästöt
  - Määrät verrattuna aineen haitallisuuteen
  - Miten ainetta varastoidaan ja käsitellään
  - Suojusrakenteet
- Osana arviointia tehdään kohdekatselmus!

March 28, 2015

6

1c: Merkityksellisten aineiden nimeäminen

- Ne laitoksella käytettävät, varastoitavat, tuotettavat tai vapautuvat vaaralliset aineet, jotka em. tietojen perusteella voivat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden tilan huomattavaa heikkenemistä, ovat merkityksellisiä vaarallisia aineita ja ne sisällytetään perustilaselvitykseen
- Esimerkiksi merkityksellinen vaarallinen aine:
  - Aine on ympäristölle erittäin haitallinen ja voi vaikuttaa jo pieninä määrinä maaperän tai pohjaveden tilaan, vaikka tiedossa olevia päästöjä ei ole ja päästöriski on pieni
- Esimerkki ei merkityksellinen vaarallinen aine:
  - Aine on ympäristölle haitallinen mutta vähäisen käyttömäärän tai suojaustoimenpiteiden takia sitä ei voi päästä maaperään ja pohjaveteen

March 28, 2015

7

2: onko laitosalueen maaperässä tai pohjavedessä merkityksellisiä vaarallisia aineita

- Laitosalueen käyttöhistoria
- Tiedossa olevat ja mahdolliset päästöt
  - Ympäristötekniset tutkimukset ja kunnostustoimenpiteet;
  - Onnettomuudet, vahingot tai muu toiminnasta aiheutunut kuormitus;
  - Viemäreitä, säiliöitä, suojausrakenteita jne. koskeva huoltokirjanpito;
  - Kohdekatselmuksen aikana tehdyt havainnot vuodoista, maan- tai lattianpinnan nuhraantuneisuudesta, korroosiosta jne.
- Laitosalueen lähialueiden toiminnot, joiden seurauksena merkityksellisiä vaarallisia aineita on voinut kulkeutua laitosalueen maaperään tai pohjaveteen.

March 28, 2015

8

3: Missä merkityksellisiä vaarallisia aineita voi esiintyä ja minne ne voivat kulkeutua

- Laitosalueen ympäristö- ja hydrogeologiset olosuhteet selvitetään vähintään samalla tarkkuudella kuin mitä ympäristölupahakemuksessa
  - Maaperän kerrosrakenne, maalajit, vedenläpäisevyys ja kallion pinnan taso ja rikkonaisuus
  - Laitosalueen ja tarvittaessa myös sen lähialueen topografia ja pintarakenteet, altainen ja padottujen alueiden pohjat verrattuna ympäröivään maanpinnan tasoon, kuopat ja kaivannot tms. (tiedot voidaan esittää esimerkiksi asemanpiirustuksessa);
  - Pohjaveden ja orsiveden pinnantaso sekä virtaussuunta;
  - Ojat, pintavedet, niiden virtaussuunta, vesistön tyyppi ja pohjan taso verrattuna kohteen maanpinnan tasoon;
  - Ihmisen tekemät kulkeutumisreitit kuten huoltotunnelit, viemärit ja kanaalit.

March 28, 2015

9

4: käsitteellinen malli

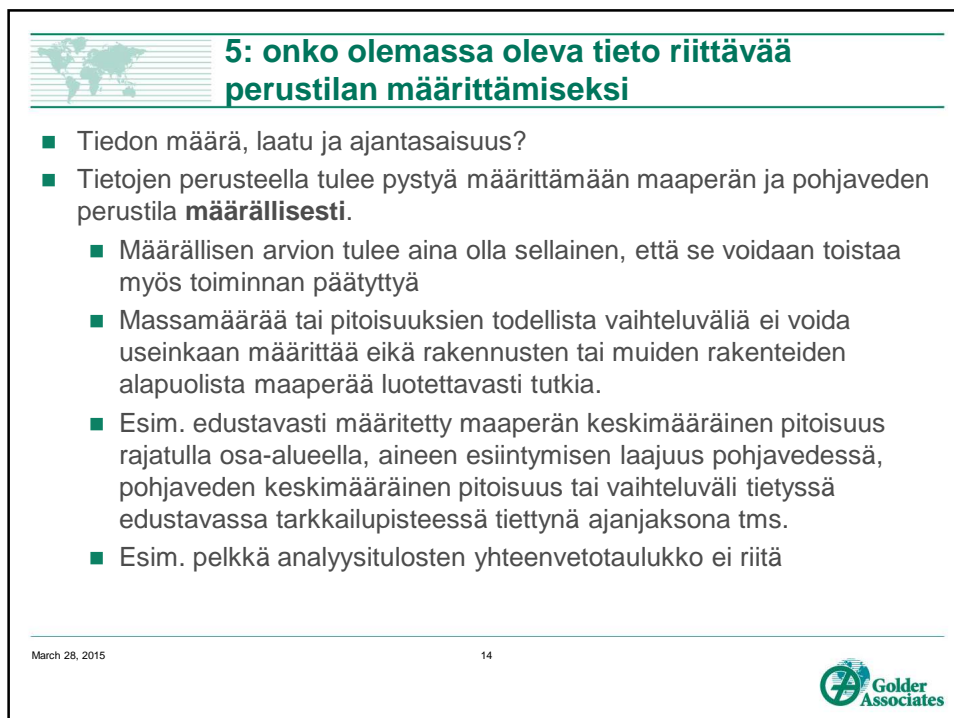
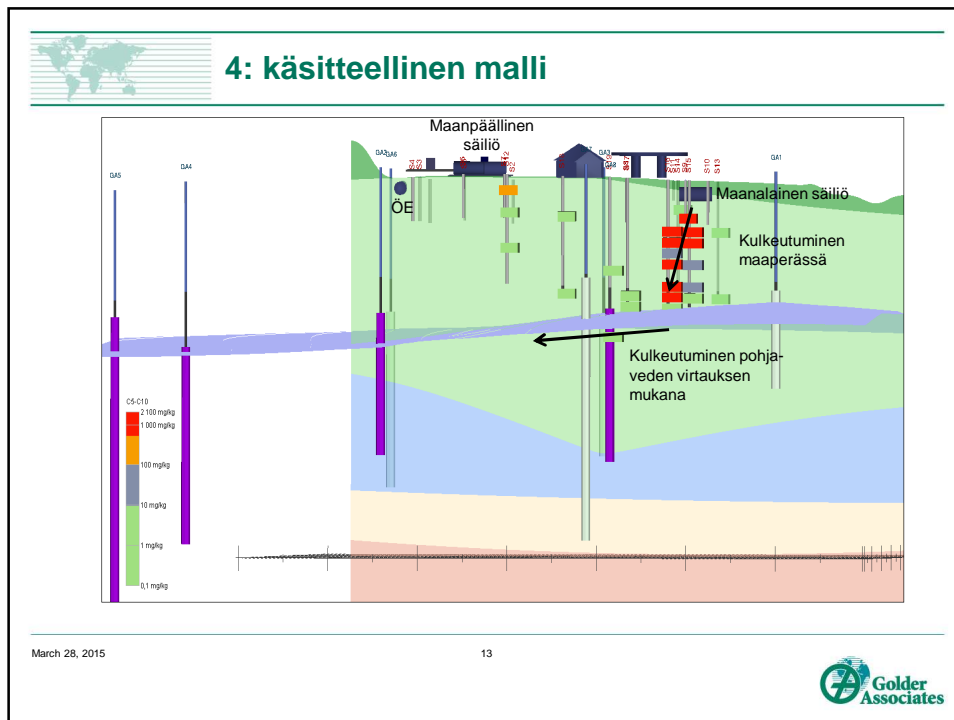
- Havainnollinen esitys merkityksellisten vaarallisten aineiden esiintymisestä ja mahdollisesta kulkeutumisesta maaperässä ja pohjavedessä sekä nykyisistä ja mahdollisista tulevista päästöistä.
- Käsitteellisen mallin avulla määritetään maaperän ja pohjaveden perustila
- Yleisen mallin (piirros ja/tai teksti) lisäksi useampia erillisiä malleja liittyen tärkeimpiin päästölähteisiin ja aineiden kulkeutumiseen.

March 28, 2015

10

5: onko olemassa oleva tieto riittävää perustilan määrittämiseksi

- Jos tiedot ovat riittäviä, laaditaan perustilaraportti
- Jos ei -> kohdetutkimus
  - Edellä kuvatut asiat tehdään ennen tutkimusta!
- Ajantasainen kohdetutkimus on yleensä luotettavin tapa arvioida maaperän ja pohjaveden tila
- Epäselvissä tilanteissa on suositeltavaa kysyä lupaviranomaisen näkemystä ympäristötekniikan lisätutkimuksen tarpeesta ja sisällöstä

March 28, 2015

15

6: ympäristötekniinen tutkimus kohteessa

- Täydennetään vaiheissa 2-4 koottua tietoa.
- Näytteenotossa voidaan käyttää erilaisia näytteenottostrategioita
  - Kohteen olosuhteet ja aineiden ominaisuuksien huomiointi
  - Aiemman tiedon laajuus
- Tehdään tarvittaessa useammassa vaiheessa
- Kohdetutkimusten tulosten perusteella päivitetään tarvittaessa käsitteellisiä malleja tai laaditaan uusia malleja
- Aina koko laitosalueen kattavaa tutkimusta ei ole mahdollista tehdä
- Jos jollakin laitoksen osa-alueella tiedetään olevan puhdistustarvetta toiminnan päätyttyä, perustilan selvittäminen yksityiskohtaisesti näiltä osin ei ole tarkoituksenmukaista

March 28, 2015

16

7: Perustilaraportin laatiminen

- Ohjeessa esimerkki perustilaraportin sisällöstä
- Ilmoitetaan laitoksen vaaralliset aineet, perustellaan merkityksellisten vaarallisten aineiden valinta sekä kuvataan tehty perustilaselvitys ja sen tulokset
- Merkityksellisten vaarallisten aineiden esiintyminen = perustila määrällisesti
- Päästöt ja mahdollinen kulkeutuminen laitosalueen maaperässä ja pohjavedessä (käsitteellinen malli)
- Käytetyt menetelmät ja tiedot
- Arviointien perustelut, valinnat ja johtopäätökset
- Perustilan määrällisen arvioinnin tulee olla toistettavissa toiminnan päätyttyä (esim. tarkat tiedot tutkimuspisteistä, analytiikasta tms.)
- Raporttiteksti selkeä. Yksityiskohdat liitteinä tai viitteinä (Esim. aiemmat raportit ja taustadokumentit).

March 28, 2015

17

7: Perustilaraportin laatiminen

- Toiminnanharjoittajan velvollisuus on säilyttää perustilaselvitykseen liittyvät dokumentit ja kaikki se taustatieto mitä perustilaselvityksen yhteydessä on koottu (esim. aiemmat raportit, kenttäpöytäkirjat, karttamateriaali yms.).
- Lupaviranomainen arkistoi ympäristölupahakemukseen liitetyn perustilaselvitysraportin osana ympäristölupahakemusasiakirjoja, mutta alkuperäisten selvitykseen liittyvien dokumenttien säilytys on toiminnanharjoittajan vastuulla.
- Perustilaraportti on julkinen. Mahdolliset salassa pidettävät aineet/ainesosat sekä niitä koskevat tiedot raportoidaan julkisesta raportista erillään. Toiminnanharjoittajan tulee esittää perusteet tietojen salaamiseksi. Salassa pidettävät tiedot toimitetaan erillisinä ja merkitään selvästi luottamukselliseksi tiedoksi.

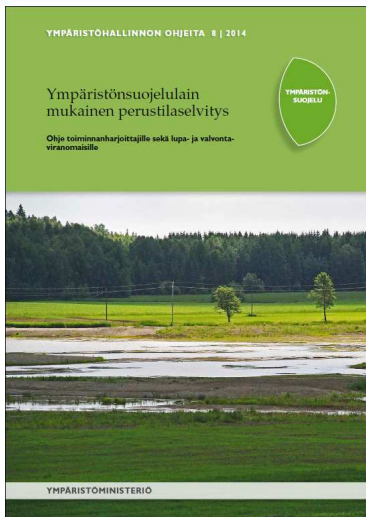
March 28, 2015

18

Kiitos

Pirjo_Tuomi@golder.fi

March 28, 2015

19

